

Total number of pages – 8

29T MNEP

2019

NEPALI

(MODERN INDIAN LANGUAGE)

Full Marks : 100

Pass Marks : 30

Time : Three hours

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions.*

Contd.

(New Course)

1. उत्तर देऊ : (कुनै दशवटाको) 1×10=10
- (क) सरिता शब्दको अर्थ लेख।
- (ख) 'चोटमा भुक्नु होइन बरू सहन सिकेछौ', यो कुन पाठ्य कविताको पंक्ति हो ?
- (ग) सत्य र निष्ठाद्वारा पवित्र चित्तले गरेको कर्मलाई के भनिन्छ ?
- (घ) सुधा खण्डकाव्यका कवि को हुन ?
- (ङ) बौद्ध धर्मग्रन्थको नाम के हो ?
- (च) ठहर भनेको के हो ?
- (छ) कल्पद्रुमको अर्थ के हो ?
- (ज) गोविन्द पण्डितसँग कसको झगडा भएको थियो ?
- (झ) छविलाल उपाध्यायलाई स्वतन्त्रता सेनानी ताम्रपत्र कसले प्रदान गरेको थियो ?
- (ञ) पारिजातको मृत्यु कहिले भएको थियो ?
- (ट) महायान के हो ?
- (ठ) 'अव्यवस्थित संरचना' कथाको नायक को हो ?
2. संक्षेपमा उत्तर देऊ : (कुनै सातवटाको) 2×7=14
- (क) बेठी र मालसिरी भनेको के हो ?
- (ख) देवकोटाको असल नाम के हो ? उनको जन्म कहिले भएको थियो ?
- (ग) जनक कुमारीलाई के को दुःख परेको थियो ?
- (घ) छविलाल उपाध्यायका माता पिताको नाम के थियो ?
- (ङ) श्रम गर्ने मान्छेलाई पवित्र मान्छे भन्नुको तात्पर्य व्याख्या गर।
- (च) नेपाली भाषा पहिला के के नामले चिनिन्थ्यो ?

- (छ) कथाकार गिरीका अनुसार लेखकहरूको दुर्भाग्यको विषय के हो ?
- (ज) मानव जीवनलाई कसरी सार्थक तुल्याउन सकिन्छ ? 'साहित्य सुधा' कविताका आधारमा लेख ।
- (झ) 'तीजको वयान' कवितामा मानिसले के का लागि भक्ति गर्दछन भनिएको छ ?
- (ञ) कस्तो शिक्षा किशोर कालका लागि आवश्यक हुन्छ ?

3. उत्तर लेख : (कुनै नौ प्रश्नका)

4×9=36

- (क) नौमती बाजा र पञ्चैबाजा भनेको के हो ? यिनीहरूमा के फरक छ ?
- (ख) नेपाली साहित्यको इतिहासमा सर्वश्रेष्ठ पुरुष भनेर निबन्धकारले कसलाई किन भनेका हुन् ?
- (ग) विश्वेश्वर प्रसाद कोइरालाको 'शत्रु' कथाका नायक कृष्ण रायको चरित्र प्रस्तुत गर ।
- (घ) छविलाल उपाध्यायको परिचय प्रस्तुत गरेर उनलाई अंग्रेज सरकारले किन कारावास खटाएको थियो प्रस्तुत गर ।
- (ङ) कथाकार पारिजातका कथागत प्रवृत्तिहरू उल्लेख गर ।
- (च) बौद्ध सहजयान भन्नाले के बुझिन्छ ? चर्चा गर ।
- (छ) 'अव्यवस्थित संरचना' कथामा के कस्तो सामाजिक परिस्थितिको उल्लेख गरिएको छ ?
- (ज) 'साहित्यसुधा' कविताको मूलभाव के हो ? लेख ।
- (झ) अगमसिंह गिरीको परिचय छोटकरिमा लेख ।
- (ञ) 'तीजको वयान' कवितामा कविले किन विकामे ढाँचा र घमण्ड छोडनु भनेका छन ?
- (ट) चरित्र गठनमा नैतिक विकासको के महत्व छ ? किशोरकाल र उनीहरूकालागि उपयोगी शिक्षा निबन्धका आधारमा लेख ।
- (ठ) पर्यावरण सम्बन्धी शिक्षा के हो ? विस्तार गर ।

4. (क) सप्रसङ्ग व्याख्या गर : (कुनै दुईको) 5×2=10
- (i) बुद्धको दर्शन बोकेर मेरो भावनामा
सिङ्गो भारत अताएको छु;
- (ii) अधिका ऋषि तपसी मुनि जङ्गल गएर
गर्दथे तप खपेर भोक तीशोष्ण सहेर।
- (iii) जीवन जतिसुकै जर्जर र बूढो भए पनि त्यहाँ
आशा मरेको हुँदैन।
- (iv) जुन साहित्यले विश्वमा क्रान्ति ल्यायो आज
त्यही साहित्य प्रति मानिसको विपरीत
मनोभाव छ।
- (ख) तल दिएका शब्दबाट पुरुष छुट्याऊ : 4
हामी, उनी, तिमी, त्यो, खान्छौ, खान्छौं, खान्छ, खान्छन।
- (ग) वचन कति किसिमका हुन्छन् र के के हुन ? उदाहरणसहित प्रस्तुत गर। 2+2=4
- (घ) स्त्रीलिङ्गी शब्द लेख : 1/2×8=4
पण्डित, गयो, मुखिया, लेखक, पढछ, पाठो, झाँक, मत्ता।
- (ङ) काल भनेको के हो ? कालका विभिन्न रूप उदाहरणसहित प्रस्तुत गर। 2+1+2=5
- (च) आदरार्थी शब्द कति किसिमका हुन्छन् ? निम्न र उच्च आदरार्थी शब्द उदाहरणसहित प्रस्तुत गर। 1+2=3
5. कुनै एक का विषयमा निबन्ध लेख : 10
- (i) अनुशासनको महत्व।
- (ii) असमको कृषि व्यवस्था र उन्नतिको लक्ष्य।
- (iii) कुनै एक नेपाली कवि।
- (iv) नेपाली चाड पर्वमा तिहार।
- (v) विज्ञान शिक्षाको महत्व।

————— × —————

(Old Course)

1. उत्तर देऊ : 1×10=10
- (क) भानुभक्तले लेखेका दुइटा कृतिको नाम लेख।
- (ख) तखतको अर्थ के हो ?
- (ग) वर्षा ऋतु पछिको ऋतु के हो ?
- (घ) पिकदूत कविताका कवि को हुन् ?
- (ङ) लेखनाथ पौड्यालको जन्म कहाँ भएको थियो ?
- (च) हिमाद्रीको अर्थ लेख।
- (छ) 'लाखौँ औषधी, अस्त्र-शस्त्र महिमा देखेर डर्देन त्यो
व्याधा तुल्य लुकेर चल्दछ सदा मारेर मर्देन त्यो' ॥
यो पंक्ति तिम्रो पाठ्य पुस्तकको कुन पाठको हो ?
- (ज) खाली ठाँउ पुरा गर :
यस्तै _____ छाँयाको _____
बतासको बत्ती जस्तै।
- (झ) तिम्रो पाठ्यक्रमको तिहार कविताको कवि को हो ?
- (ञ) कर्म कवितामा जीवन कसरी खर्च हुन्छ भनिएको छ।
2. संक्षेपमा उत्तर देऊ : 2×7=14
- (क) हनुमान किन लङ्का गएका थिए ?
- (ख) 'सुश्रुत संहिता' के हो ? यसका लेखक को हुन ?
- (ग) 'हुकी' भनेको के हो ? हुकीको छोरा के गथ्यो ?
- (घ) "राम्रा नराम्रा दुवैथरी चलन समयको भेलमा आएका हुन्छन" यो उक्ति कुन प्रसङ्गमा आएको हो ?

- (ङ) 'विध्वस्तजीवन' कथाको वाल चरित्रको नाम कसरी 'टिटो' भयो ?
- (च) "हेर्नोस, म चित्र को छुँ, आत्म तुष्टिका निमित्त तर कुनै प्रदर्शनीमा भाग लिउँला भनेर होइन।" यो उक्ति कसले कसलाई भनेको हो ?
- (छ) डा. होमी जे भाभाको जन्म कहिले र कहाँ भएको थियो ?

3. उत्तर लेख : (कुनै नौ प्रश्नका)

4×9=36

- (i) साहित्यको उदार परिभाषा के हो ? नेपाली साहित्य कसरी भारतीय साहित्यको अङ्ग बन्न पुगेको छ ? छोटकरिमा लेख।
- (ii) 'मानिस सुसभ्य र सुसंस्कृत हुने कुरालाई आसामे नेपाली सस्कृति 'मा कसरी दर्शाइएको छ ? विस्तार गर।
- (iii) मातृभूमि भारतवर्षलाई किन र कसरी संसारमाको स्वर्ग मानिएको छ ?
- (iv) मधुकर को हुन् ? उनी बसेको परिवेश र उनको स्वभावलाई कसरी देखाइएको छ ? चर्चा गर।
- (v) मेरा बारीका भात करेला निबन्धमा जीवनमा सुखको मात्रा र जीवनको मूल वस्तुका विषयमा कस्तो विचार छ ? विस्तार गर।
- (vi) पिकदूत कवितामा वर्णन गरिएका ऋतुहरूमध्ये कुनै दुई ऋतुका विषयमा लेख।
- (vii) मानवकुमार किन र कसरी ताखब्रेसँग खेल्न पुगेको थियो ?
- (viii) तिहार कविताले कसरी वाल्यकालको स्मरण गराउँछ ?
- (ix) लङ्किनी को हो ? उसले कसलाई, किन अशोक बाटिकाको कुरा सुनाएकी थिई ?
- (x) 'भोलि उदाउने सूर्य' कवितामा कविले किन सूर्यलाई नमस्कार गर्दिन भनेका छन ?
- (xi) "राजा रङ्कसबै समान उसका वैषम्य गर्दिन त्यो"
यस उक्तिको तात्पर्य स्पष्ट गराऊ।
- (xii) कस्ता व्यक्तिहरू कृतकार्य भई बाँचेको कुरा कर्म कवितामा भनिएको छ ? चर्चा गर।

4. (क) सप्रसङ्ग व्याख्या गर : 5

“जातततै निराशाका बन्द ढोका गर्जन्छन्
कतै केही मिल्दैन
कतै कोही मिल्दैन”

अथवा

“सेवा गर्नु पर्छ भने भाते करेलाका झैं गर्नु पर्छ।”

(ख) भाव विस्तार गर : (कुनै एकको) 5

(i) ताकपरे तिवारी नत्र गोतामे ।

(ii) हुने विरुवाको चिल्लो पात ।

(ग) (i) सन्धि विच्छेद गर : नाविक, संस्कृत 2

(ii) क्रिया विशेषणको उदाहरण प्रस्तुत गर। 2

(iii) लिङ्ग छुट्याऊ : सभापति, काकी, कवि, कालो। 2

(iv) विपरीत शब्द लेख : थल, कृष्ण। 2

(v) समास छुट्याऊ : नीलकण्ठ, अज्ञान। 2

(घ) वाक्य रचना गर : (कुनै पाँचको) 5

कान खानु, दिन फर्किनु, झन्का छुट्नु, आँखा गाडनु, तीघ्रा कमाउनु, घरजम गर्नु,
जिब्रो झिक्नु।

5. कुनै एक विषयमाथि निबन्ध लेख : 15

(क) असमको नेपाली जन-जीवनमा तीज ।

(ख) मोबाइल फोनबाट लाभ र हानि ।

(ग) छात्र जीवनमा खेलकुदको महत्व ।

(घ) लक्ष्मीप्रसाद देवकोटा ।

—————x—————

29T MNEP

[8]

4+